→ Hazırlayan: Gülder DEMİR

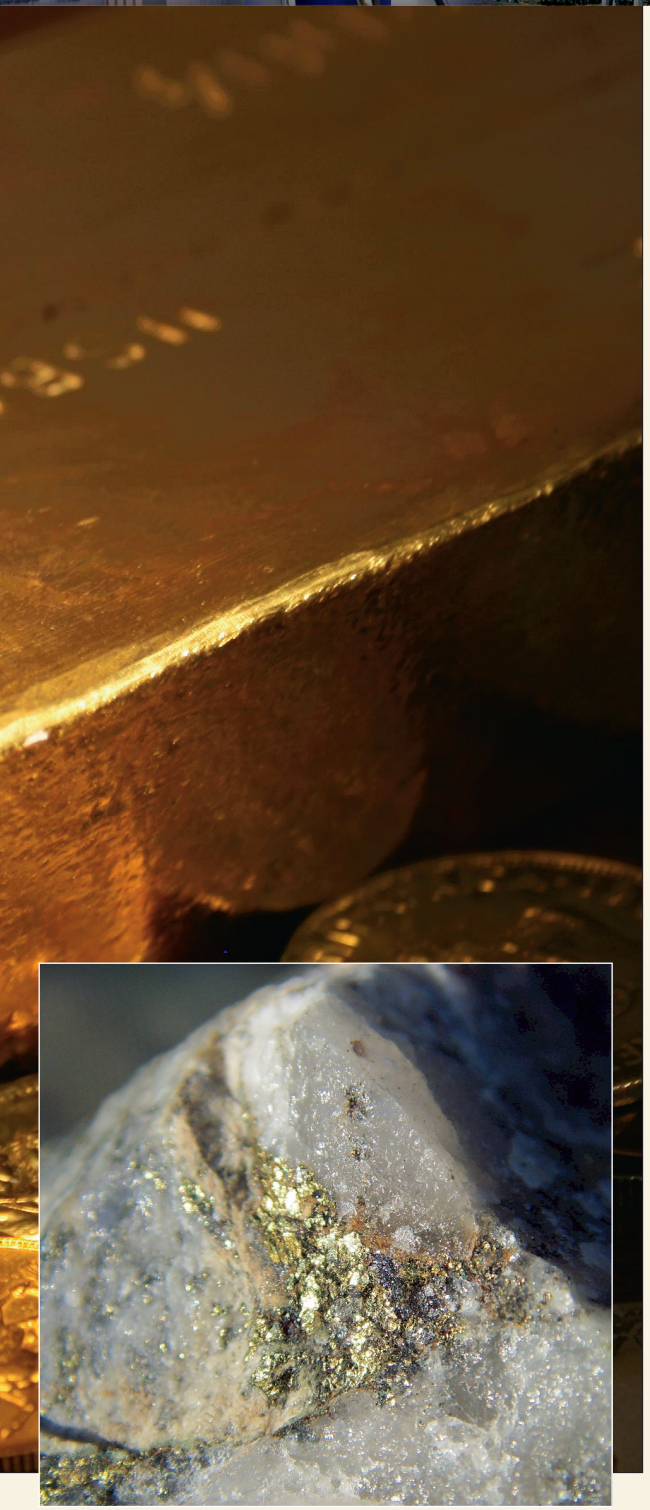
Altın madeni üzerine oyunlar...

Türkiye altın üretimine 2001 yılında 1,4 ton ile başlayıp bugün yıllık altın üretimi 10-11 tona ulaşmıştır. Bu miktar, dünyada 2008 yılındaki iki bin 444 tonluk altın üretiminin önemsiz bir parçası. Ancak altın işlemeciliği ve altın takı üretimi bakımından Hindistan'dan (695 ton) sonra yıllık 303 ton ile dünya ikincisi durumda. Bunun bir diğer anlamı altın ithalatı için yurtdışına önemli ölçüde döviz vermekte olduğumuz.

Son yıllarda en çok konuşulan konularından bir tanesini de ülkemizdeki altın arama çalışmaları etrafında oluşturulan çeşitli tartışmalar oluşturuyor. Önceleri Bergama, daha sonra Çanakkale'deki altın yatakları üzerine çok çeşitli tartışmalar yapıldı. Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Doğan Aydal'ın 1998 yılında yazdığı "Türkiye'de Siyanürlü Altın..." ve 2007 yılında Timaş yayınları tarafından yayımlanan "Maden Savaşları" adlı kitaplarında, altın savaşlarıyla ilgili önemli ve ilginç bilgiler bulunuyor. Görüşlerine başvurduğumuz Aydal'ın, son veriler ışığı altında sunduğu bilgiler, altın konusundaki tartışmaları zenginleştireceği gösteriyor.

● Türkiye'deki antik altın çalışmaları hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

Altın, çok eski çağlardan beri ülkemiz topraklarında bulunup işletilmiş bir maden. Yapılan kazılarda, Alacahöyük'te, Truva'da, Kültepe'de, Konya Karahöyük'te Malatya Aslantepe'de ve daha birçok yerde bulunan altından yapılmış eserler, bu topraklarda altın bulunduğunun ve işlendiğinin en güzel delilleri. Bu kadar

Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Doğan Aydal, "Türkiye'de 150 ton/yıl kapasiteli bir rafinerinin kurulması ve altın borsasının açılması çok önemli bir değerler oldu" dedi.

çok antik merkezde buluntu olması, işlenen altının bu topraklardan çıkarıldığının da bir delili olmakta. Bolkarlar'da, Çanakkale'de, Balıkesir'de, Manisa'da bulunan birçok altın madeninin Hititler döneminde de çalıştırılmış olduğu bilinmekte. Daha sonra bu topraklarda hükümran olmuş Romalılar, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı imparatorlukları döneminde de altın madenciliği ile uğraşılmış. Altını saflaştırıp para yapmak için kurulan ilk darphane de M.Ö. 560-547 yılları arasında Lidyalılar'ın Başkenti Salihli-Sard da, bu topraklarda kurulmuş. Bir başka deyişle, ülkemizin jeolojik özellikleri altın oluşumu ve yerleşimine uygun bir ülke.

● Ülkemizdeki altın madenciliği bugün hangi noktada?

Altın üretimine 2001 yılında 1,4 ton ile başlayan ülkemizde bu gün için yıllık altın üretimi 10-11 ton kadar. Bu miktar, dünyada 2008 yılındaki iki bin 444 tonluk altın üretimin önemsiz bir parçası. Ancak altın işlemeciliği ve altın takı üretimi bakımından Hindistan'dan (695 ton) sonra yıllık 303 ton ile dünya ikincisi durumda. Bunun bir diğer anlamı altın ithalatı için yurtdışına önemli ölçüde döviz vermekte olduğumuz. Son 13 yılda 2247 ton altın ithalatı için verdiğimiz para 67 milyar dolar. Ancak bunun karşılığında emek yoğun bir sektör olan kuyumculuk sektöründe bu paranın bir kısmı ihracat olarak geri dönmüştür. Altın konusunda çalışan yedi bin firma, 40 bine yakın perakendeci on üç yılda toplam olarak sadece 7,5 milyar dolarlık ihracat yapmıştır. Bir başka deyişle son 13 yılda yastık altına giden altın bu gün için 60 milyar dolar değerindedir. Önceki yıllarda alınanlar ile birlikte yastık altında yatan bütün altın rezervinin 200 milyar dolar olduğu da gerçekçi tahminler arasında. Türkiye için ne büyük talihsizlik değil mi? Ancak savaşmadan geçmiş hiçbir yüzyılı olmayan bu milletin güvenebileceği başka bir şey de yok, yani üretime girmeden sadece yastık altında bekleyen para... Ancak biz bu paraya "yastık altı parası" diyerek iyi niyetle baksak da, bu paranın yastık altına gidip gitmediği de şüpheli. Devletin etkili ve yetkili kurumlarının yasal olarak ithal edilen ve yastık altına gitti gibi görünen bu paranın gittiği adreslerin kontrolünde faydalar olabilir. Bu paranın Doğu-Güneydoğu Anadolu'da süregelen illegal çalışmalara kaynak olup olmadığını araştırmak ülke adına faydalı olur. Bu arada Türkiye'de 150 ton/yıl kapasiteli bir rafinerinin kurulması ve altın borsasının açılması çok önemli bir değerler oldu. Bugün için ülkemizde altın madenciliği ile fiilen uğraşan 25 şirket bulunmakta. Bu şirketlerden on yedi tanesi yabancı şirket, sekiz tanesi Türk sermayeli şirket. Türk sermayeli şirketlerinin sermayelerinin de ne kadarı "gerçekten" Türk sermayesidir araştırılmaya değer bir diğer konu. Türk sermayeli olarak adlandırdığımız şirketlerin büyük bir kısmı, araştırmaların ileri safhalarında veya işletme döneminde yabancı ortaklar ile devam ettikleri bilindiğinden altın madenciliği içinde önemli bir Türk sermayesi vardır diyemeyiz. Bu 25 şirketten sadece üç tanesinin işletme safhasına gelip altın üretmeye başlamış olması ise dikkat çekici bir diğer konu.

● Konuşmalarınızdan, altın madenciliğinin yabancı sermaye ile yapılmasına veya genelde madenciliğin yabancı sermaye ile yapılmasına karşı bir tavrınızın olduğunu düşünebilir miyiz?

Kesinlikle hayır! Altın madenciliği yapılsın diye en çok mücadele eden kişilerden biri olduğumu bilenler bilmekte. Tevazu göstermeden, altın madenciliğinin ülkemizde gelişmesine çok önemli katkılarım olduğunu da belirtmeliyim. Türkiye'de altın madenciliğinin bilimsel anlamda hiç konuşulmadığı 1987-88 yıllarında, Kastamonu'da Listvenitik kayaçlar içinde altın bulup, bunu Hacettepe Üniversitesi'ndeki sempozyumda sunmam ve 1990 yılında Avrupa'nın en prestijli dergilerinden biri olan Terra Nova'da yayınlamamdan sonra, Türkiye'de benzeri 28 yerde altın yatakları bulunmuştur. Geçmişte, plaser (dere kumundaki döküntüler) yatak olan adlandırılan Hatay Kisecik Köyü'nde Akıllı Çay'daki altınların kaynağı olan damar tipi yatakların varlığını ortaya çıkarmak da 1989'da bana nasip olmuştur. Bu tip yataklardaki modeli ortaya koymamdan sonra da birçok benzeri yatak bulunmuştur. Dönemin gazetelerinde sekiz sütuna manşet olan bu yataklardan üretilen ilk altın da MTA pilot tesislerinde üretilmiştir. Dönemin Enerji Bakanı Fahrettin Kurt'un 1991'de TBMM'de gösterdiği "İlk Türk Altını" adını verdiği altınlar da bu yataktan üretilen altınlardır. Sonraki yıllarda da altın madenciliğinin duraklamaya uğramaması için bürokrat olarak da çok çabalarım olmuştur. Önceleri Euro Gold tarafından işletilmeye çalışılan Bergama altın yataklarının kapatılmaması için ne mümkünse yapmışımdır. Bergama madenleri ile ilgili siyanür suçlamalarının, bilen bilmeyen herkes tarafından konuşulduğu günlerde, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Başbakanlığa hitaben bir yazı yazarak konunun araştırılması talep etmiştir. Bu talep üzerine, Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı olarak, konuyu birinci elden araştırıp, siyanür ile altın elde edilme prosesini inceleyen ve sonuçta "altın madeni işletilmelidir" raporunu yazan da yine ben olmuşumdur. Bununla da yetinmemiş, konuyu kitap haline getirerek 1998'de yayınlamışımdır. Bu kitap bu gün TBMM arşivleri arasındadır. Bergama altın madeninin kapatılması için uğraşan "gezici köylüler tiyatro kumpanyası"na karşı madenin işletilmesini o yıllarda televizyonlarda saatlerce savunan tek kişi de yine ben olmuşumdur. Ancak şimdilerde bazı endişeler taşımaktayım ve bu endişelerimi de ülke yararına olduğu için sizinle paylaşmak istiyorum.

● Bu endişelerinizi anlatırken altın fiyatlarının nasıl belirlendiğini ve bunun Türkiye'deki madenciliğimize nasıl yansıdığını da anlatabilir misiniz?

Altın madenciliğinde fiyat belirleme işleri maalesef bildiğimiz "maliyet artı makul kâr" prensibi ile olmamakta. Büyük güçler altın fiyatları üzerinde çok önemli manüplasyonlar yapmaktalar. Böyle olmamış olsaydı 1934-1968 arasında altının bir ons fiyatı 35 dolar olarak sabit tutulmazdı. İkinci Dünya, Kore ve Vietnam Savaşı döneminde bile bu fiyat değiştirilmemiştir. Çünkü bu dönem, doları dünyaya kabul ettirme ve bir kâğıda suni bir değer yükleme stratejisinin uygulandığı yıllardır. Yine altın üzerinde çeşitli oyunlar oynanmamış olsaydı, 1980'de 612 dolara çıkan bir ons altın değeri, 2001 yılına kadar değer kaybedip 271 dolar seviyesine düşmezdi. Bu dönemde de belli ülkeler elinde bulunan altın stokları değerli olmaktan çıkartılmış, düşen fiyatlarla beraber altın belli merkezler tarafından satın alınıp toplanmıştır. Bu gün dünya altın stokunun (31587 ton) yüzde 48,5'luk önemli bir kısmının (14780 ton) ABD, Almanya ve IMF elinde olması sadece tesadüf müdür? Merkez Bankası'nın altın stokları ise bugün için sadece 116 tondur. Altın fiyatları 2002 yılından itibaren yeniden yükselişe geçmiştir.

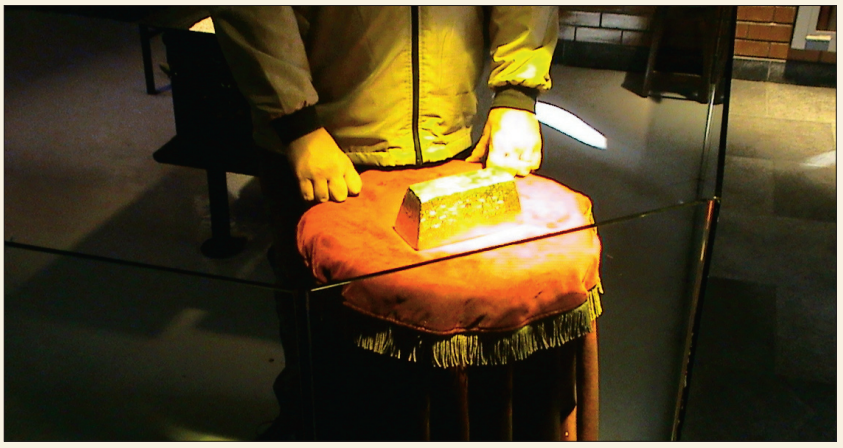
● Bu yükselişin nedenleri nedir?

Yüzey madenciliği ve yüzeye yakın bölgelerden üretilen altının ons başına maliyeti (31,1 gr) 171 dolar iken, Güney Afrika'daki East Rand gibi bölgelerde altın maliyeti 1990'lı yıllarda 442 dolara çıkmış durumdadır. Güney Afrika'daki altın madenlerinin ortalama maliyeti, hiç bir zaman 275 doların altına düşmemiştir. Aynı dönemlerde ABD'deki maliyetlerin ons başına 210 dolar, Avustralya'daki madenlerden elde edilen altının maliyetinin 250 dolar civarında olması, Güney Afrikalıları oldukça zor durumda bırakmıştır. İşletilen 23 altın madenindeki üretim maliyeti, 1990 yılında satış bedeli olan 373 doların üzerinde gerçekleşmiştir. Bu sebeple altın baronları devreye

girmiş, mevcut üretim ile fiyatları yükseltmek veya hükümetlerden destek almak için çeşitli organizasyonlar oluşturulmuştur. 1999'da, altın fiyatlarının ons başına 250 doların altına inmesi, baronları daha da zor durumda bırakmıştır. Öncelikle, Türkiye gibi, yeni yeni altın üretimi yapmaya başlayan ülkeler üzerinde çeşitli baskılar oluşturularak, üretimler durdurulup, piyasaya ekstra altın girişi engellenmiştir. Türkiye'de potansiyel altın bölgelerinin neredeyse tamamını kapatan yabancı şirketlerin, neden bir türlü üretime geçmediği, az da olsa üretim yapan Bergama'daki olaylara bir bütün içinde bakıldığı zaman, oynanan bu oyunun küçük bir aktörü olduğumuz görülecektir. Altın kartellerinin aldığı önlemler hemen tesirini göstermiş, altın fiyatları 2000 yılında 290 doları geçmiştir. Buna rağmen zarar ettiklerini anlayan firmalar suni olarak fiyatları yükseltmeye devam etmişlerdir. 2002 ile 2007 yılı arasında önemli bir altın operasyonu yapılarak büyük bir vurgun vurulmuştur. Yani şimdi sıra, ucuz olarak toplanan altınların yüksek fiyatla satılmasına gelmiştir. Zira dünyanın yıllık altın tüketimi 3800-4000 ton iken, yıllık üretim sadece 2500 ton civarındadır. Tahmin edeceğiniz gibi aradaki bu fark, bir zamanlar ucuza toplanan altınlar satılarak karşılanmaktadır. Yeni altın üretimlerinin piyasaya neden sokulmak istenmediğini ve altın fiyatlarının niye bu kadar yükseldiğini de artık anlamaya başladınız değil mi? Geçtiğimiz bir yıl içinde altının bir ons değerinin zaman zaman bin doları geçtiği de bilinmekte. Altın fiyatlarının, en yüksek maliyet göz önüne alınsa dahi, ons başına en fazla 450-500 dolar olması gerekmektedir. Nitekim Gold Survey dergisinin 2008 sayısındaki rakamlara "doğru" diye itibar edersek, bir ons altının maliyetinin Güney Afrika'da 541 US dolar, ABD'de 498 dolar, Avustralya'da 556 dolar ve Kanada'da 516 dolar olduğu belirtilmekte.

● **Altın fiyatlarının ana üretici ülke konumundaki Güney Afrika'da çok yüksek olmasının gerçek sebebi nedir?**

Altın Güney Afrika'nın önemli bir zenginliğidir ve bu gün bile Johannesburg'da-

ki 500 bin kişiyi aşkın kişinin, altının çıkarılması, zenginleştirilmesi, satışı ve benzeri bir işte, bir şekilde altın ticaretiyle uğraştığı bilinmekte. Dünyada tarihi zamanlar da dâhil olmak üzere toprak altından çıkarılmış altının yüzde 40'ı bu bölgeden çıkarılmış. Yıllık üretim bazı yıllar bin ton üzerinde olabilmekte. Ancak, bu bölgedeki altın üretimi son yıllarda iyiden iyiye düşmeye başlamış. Bir ton kaya içinden (yaklaşık 50-60 cm3) üretilen 13 gram ortalaması son yıllarda 5 gram/ton değerine düşmüş. Değer azalmasının yanı sıra işçilik pahalanmış, galerilerde çalışma şartları çok zorlaşmaya başlamıştır. Altın üretilen maden yataklarındaki galerilerin bazılarındaki derinliklerin 3500-5000 metre arasında olması maliyeti yükselten en önemli faktör. Belki de diğer ülkelerde yapılmaya çalışılan altın madenciliğinin bir şekilde durdurulmaya çalışılmasının sebebi de budur.

● Türkiye'deki altın madenciliği esnasında kullanılan siyanür önemli bir miktarda mıdır?

Türkiye'de siyanür kullanılan yerler sadece altın madenleri değildir. Siyanür kullanılan gümüş madeni ve diğer işletmelerimiz de var. Ama kimse gerçekten nerede, ne kadar siyanür kullanıldığını merak bile etmemekte. Altın sektöründe aramada siyanür kullanılmaz. İşletme esnasında kullanılan siyanürün yüz mislisi başka sektörlerde kullanılır ama kimsenin umurunda olmaz. Şaka gibi gelir ama bu gün Türkiye'de yıllık yaklaşık 300 bin ton siyanür tüketilmekte ve bunun sadece yüzde birlik bir kısmı altın madenciliğindeki siyanürleme işlemleri için kullanılmakta. Her maden çevreyi belli ölçüde tahrip eder, kimse umursamaz. Ama sıra altın madenciliğine gelince herkes çevreci kesilir. Esas mesele, bizim gibi ülkelerde altın üretilerek fiyatların aşağı düşürülmemesi. Türkiye'de altın üretilmemesi hangi yurtiçi ve yurt dışı kurumların işine gelmekte? İşte bu soru, altın madenciliğine farklı sebeplerle karşı çıkan bütün kurumlarca iyi düşünülmeli. Bu soru, Enerji Bakanlığı yetkililerince de farklı bir açıdan incelenmeli ve bu ülkemizde yıllardır altın arayan 25 şirketten niye sadece üçünün işletmeye açılacak hale gelebildiği önyargısız olarak, ancak ülke çıkarları mutlaka gözetilerek incelenmeli.

● Altının elde edilmesinde karşılaşılabilecek problemler neler?

Fabrika içindeki işlemler esnasında, halk sağlığını ilgilendirebilecek önemli hiçbir olay yok. Fabrikada üretim sırasında yapılan işlemler genelde kapalı düzende gerçekleştirilmekte. Öğütülmüş cevher, çamur halde tanklarda siyanür ile karıştırılmakta, altın ve gümüş çözündürülerek, çözünmüş bu metaller karbon üzerinde absorbe olarak çamurdan ayrılmakta. Toz halindeki altın ve gümüş ise bu karbondan ikincil bir işlemle ayrılarak, fırında eritilip, külçeler halinde dökülmekte.

Tehlikeli diye belirtilen kısım, işte bu işlemlerden sonra gerçekleşen kısımdır. Siyanürle temas edip, içindeki altın ve gümüşü çıkartılan öğütülmüş kaya parçaları ne olacaktır? Bu noktada uygulanan metotlar çeşitli. Bu metotların seçiminde ise, bölgenin iklim şartları esas unsur olarak karşımıza çıkmakta. Çok yağışlı iklimlerde alınacak önlemler ile kuru iklimlerde alınacak önlemler farklı olmakta. Hatta iklimin çok yağışlı olmadığı ortamlarda, bu atıklar olduğu gibi dışarıya konulsa, siyanür (CN) kendiliğinden bir müddet sonra, tabii bozunma ile CO2 ve N2 şeklinde, karbondioksit ve azota dönüşebilmekte. Ancak, insan sağlığı açısından en garantili yol, siyanürle temas etmiş bulunan öğütülmüş kaya taneciklerini atık havuzuna atmadan kimyasal bozundurmaya uğratmaktır. Bu şekilde, kayaç tanecikleri üzerine bulaşmış bulunan siyanürler bir türlü çökeltilecek ve atık havuzuna çok büyük ölçüde (yüzde 99,9 kadar bu sağlanabilir) temizlenmiş atıklar dökülecektir. Eğer siyanürle temasa geçirilen kaya parçacıkları, bir bozunma işlemine tabi tutulup, katı atık havuzuna atılacak olursa ve katı atık havuzu da dünya standartlarına uygun olarak yapılırsa, hiçbir problem kalmayacaktır.

Kayalar içindeki altını elde etmenin başka yolları da var. Ancak tane boyu küçüldükçe kullanılabilecek metot sayısı da azalmakta. Kral suyunda çözündürme, tiyoüre ve tiyosülfat ile muamele, klor ile muamele metotlarından hiç birinin, pilot tesisler ve küçük laboratuarlar dışında ekonomik olarak kullanıldığı bilinmemekte.

Kaldı ki, birçok problemi var gibi görünüyor olmasına rağmen, siyanür liçi ile altın elde etmenin, teknolojik olarak emniyetliliği çok büyük ölçüde sağlanmış bulunmakta. Bu metot; yaklaşık yüz kırk yıldır, gelişmiş ülkeler de dâhil olmak üzere kullanılmakta. O halde biz, bu metot ile altını elde etme esnasında oluşabilecek problemleri öğrenir, önlemleri buna göre alırsak, problem kendiliğinden çözülecek.

● Sizce ideal bir altın madenciliği yapılacaksa halk nasıl korunmalı ve hangi önlemler alınmalı veya talep edilmeli?

Olaya şikâyet edenler açısından bakamazsak problemi çözemeyebiliriz. O halde şimdi, Kışladağ'da, Bergama'da ve Çanakkale'de yarın bir başka altın işletilecek bölgede yaşayan bir vatandaş gibi düşünmeye mecburuz. Peki, bu bölgelerde yaşayan ve ülke zarar görmesin diye altın madenciliğine izin veren vatandaş olsak ve altın madenciliğinden çok iyi anlasak neler isterdik? Bu isteklerin tamamı dünya standartlarında olmalı ve halkımız zarar görmemeli. İşe en basit bir önlemden başlar ve madencilik yapılacak bölgenin çocukların, hayvanların emniyeti ve görünür görünmez bütün kazaların önlenmesi için, tel çitle çevrilmesini arzu ederdim. Madencilik faaliyetleri esnasında yapılacak çeşitli patlamalardan, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak etkilenmemeleri için, çalışma arazisine çok yakın bulunan bütün evlerin boşaltılmasını ve bu köylülere, uygun bir mekânda her ihtiyacı giderilmiş modern evler inşa edilmesini isterdim. Bölge deprem kuşağında olduğu için, bölgede madencilik faaliyetleri esnasında patlatılacak dinamitlerin miktarının ve dozajının ayarlanmasını talep ederdim. Bölgede, tarım ve bahçecilikle uğraşan, bu şekilde oldukça iyi para kazanan komşularımız olduğu için cevher kırma ve eleme işlemlerinin tamamen kapalı bir alanda yapılmasını talep ederdim.

Madencilik faaliyeti süresince veya sonrasında, sağlığımız meydana gelebilecek herhangi bir değişikliği kontrol etmek maksadıyla, sadece maden çıkan alandaki köylülerin değil, bu bölgeden geçen akarsuların geçtiği yakın mesafedeki çevre köylerde yaşayan köylülerin de sağlık taramasından geçirilmesini isterdim. Tesiste, bir miktar stoklanmaya mecbur bulunan siyanürlerin, tozsuz tabletler halinde özel naylon kalın muhafazalar içinde olmasını ve bunlarında başka bir koruyucu kutu veya sandık içine konulmasını isterdim. Ayrıca, ister yurt içinden, ister yurt dışından getirilsin, bunların hiçbir şekilde maden arazisi dışında açılmamasının sağlanmasını talep ederdim. Ayrıca, arıtma tesisinde cevherde bulunabilecek ağır metallerin "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği"nde belirtilen limitlerin çok altında olmasını, suda çözünmez bileşikler haline getirilmesini, ağır metal ve siyanür konsantrasyonlarının uluslararası güvenli standartlara uygun hale getirilerek, atık barajına verilemesinin taahhüt edilmesini isterdim. Bölgede atık barajı yapımının, DSİ şartnamelerine göre yapılmasını ve kontrollüğünün de DSİ tarafından yapılmasını ve baraj yapımı projelerinde bölgenin deprem kuşağı olduğunun göz önüne alınarak, uluslar arası standartlara uygun olarak yapılmasını talep ederdim. Bölgedeki madencilik faaliyetlerinin 8-10 yıl süreceği beyan edilmektedir. Şirket Bergama'dan veya altın üretilen bir başka yerden gittikten sonra, bölgenin perişan bir görünüm sergilememesi için, kendileri tarafından rehabilite edilerek eski haline getirilmesini, bunu kendileri yapamayacaksa bu iş ile ilgili olarak bir devlet kuruluşuna büyük miktarda bir teminat mektubu vermelerini talep ederdim. Bütün bu çalışmalar süresince bölge halkının muhtemel kazalara karşı sigortalanmasını arzu ederdim.

Şirketin vergisini tam olarak vermesini temin maksadıyla, masrafları şirket tarafından ödenmek üzere MTA'nın, belli aralıklarla ocaktan, pilot tesisteki araştırmalara yetecek kadar numune almasını ve tenör (birim hacimdeki miktar) ve rezervi denetlemesini isterdim.

● Bu şartlarda herhangi bir madenin çalışıp kâr edebilmesi mümkün müdür?

Konu altın madeni olunca mümkündür. Zira Bergama'daki altını ilk çalıştıran Euro Gold firması bu şartların hepsini kabul ederek çalışıyordu. Altın madeni hariç başka hiçbir maden bu şartlarda ekonomik olarak çalıştırılamaz. Zira madencilik için yeterli yatırım yapılmamaktadır.

● Ülkemizde altın madenciliği için yatırım yapıldığına inanmıyor musunuz?

Bu sorunun cevabını şöyle bir örnek vererek yorumlayalım. Ülkemizde sadece altın madenciliğine değil, diğer madenlerimize de yatırım yapılmamakta. Bu gün için maden aranması için verilen ruhsat sayısı yaklaşık 37bindir. Her bir ruhsat alanı için sadece yüz bin dolar risk sermayesi yatırılarak arama masrafı yapılmış olsa toplam 3,7 milyar dolarlık bir masraf yapılmış olurdu. Bu yatırımlar yapılsa açıkta işsiz dolaşan 12 bin jeoloji mühendisi olmazdı. Bu gün için yapılan yatırımların toplamı bütün madenler için 70 milyon doları geçmiyorsa bu işte bir yanlışlık var.

● Son olarak söylemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?

Maden kanunumuzun yeniden gözden geçirilerek üretimi engelleyici bazı önemli açıklarının acilen gözden geçirilip düzeltilmesi gerekmektedir. Bu açıkların neler olduğu ve çözümlerin nasıl olması gerektiğini arzu ederlerse en yetkililerle de tartışabilirim.